

منابع انسانی در صحنه

(HR at the Table)

دیو اولریش

(Dave Ulrich)

مسعود بینش

www.mgt.blogfa.com

سلسله مقاله های بنگاه های برتر جهانی در شماره پیش به پایان رسید. از این شماره به بعد، سلسله مقاله های منابع انسانی در صحنه تقدیم خوانندگان نشریه تدبیر می شود. امروزه اهمیت منابع انسانی در سازمانها و بنگاه های صنعتی و اقتصادی بر هیچ کس پوشیده نیست. تحولی که در دو دهه اخیر در زمینه مقاومیت و مباحث مریبوط به این حوزه پدید آمده است، تلقی و تصور سنتی و رایج از حوزه مستولیت منابع انسانی، یعنی اتحام کارهای اداری را به سوی مقاومیت نوین، همچون: مشارکت استراتژیک، ارزیابی متوازن، نقش ها و شایستگی های جدید منابع انسانی مدیریت تغییر، مدیریت فرهنگ، ساختن ارزشها و دارایی های نامشهود، مدیریت استعدادها و مقاومیتی شبیه آنها کشانده است. توجه هوشمندانه به این تغییر و تحول، نه تنها بر متولیان و مدیران و کارشناسان و علاقه مندان حوزه مدیریت منابع انسانی فرض است، بلکه تمامی مدیران صفت و مدیران ارشد سازمانها نیز گریزی از آن ندارند. آنان نیز باید بدائلنده چه مطالبات جدیدی از متولیان منابع انسانی باید داشته باشند و در چه حوزه هایی از مستولیت سازمانی، آن مطالبات را به کار گیرند.

این سلسله مقاله ها با تکیه بر افکار و اندیشه های بزرگان حوزه مدیریت منابع انسانی، که همگی از سردمداران و پیشگران توسعه نگاه جدید به منابع انسانی هستند، ضمن معرفی مختصر زندگی اندیشه های از آنها، دورنمای و درونمایه اندیشه های آنان را در زمینه عرصه های نوین مدیریت منابع انسانی عرضه می کنند.

پیش ایش از هرگونه تقدیم نظر خوانندگان فہیم و علاقه مند به حوزه مدیریت منابع انسانی استقبال می کنیم.

معرفی

دیو اولریش (Dave Ulrich) در سال ۱۹۵۳ در آمریکا متولد شد. او ارزش کار سخت و ارائه خدمت را از پدر (کارمند) و مادر (فعال در نهادهای مدنی غیرانتفاعی) آموخت. دکترای کسب و کار را از دانشگاه کالیفرنیا (UCLA) گرفت و از سال ۱۹۸۲ تدریس را در دانشگاه میشیگان آغاز کرد. بیش از ۲۰ سال است که با دانشجویان MBA و مدیران اجرایی کسب و کار در زمینه های منابع انسانی و رهبری مشغول به کار است. اولریش استاد دانشگاه، نویسنده، سخنران و مشاور مدیریت است. با بیش از نیمی از ۲۰۰ شرکت برتر فورچون کار مشاوره و تحقیق انجام داده است. تعهد او آموزش و ارتقای اثربخشی منابع انسانی در صدها شرکت، نظری: بوئینگ، دل، نیسان و فیلیپس بوده است. به مدت ۱۰ سال از ۱۹۹۰ سردبیر مجله معتبر مدیریت منابع انسانی بوده، در چهار مجله دیگر نیز به عنوان عضو هیئت تحریریه حضور داشته و مقاله نوشته است. اولریش صاحب ۱۵ جلد کتاب و بیش از ۱۰۰ مقاله علمی در زمینه های منابع انسانی و رهبری است. به همراه نورم اسمالوود، گروه مشاوران RBL را تأسیس کرده است.

دورنمای فکری

هنگامی که در سال ۱۹۹۷ دیوالریش در کتاب: *قهرمانان منابع انسانی* تعبیر شریک استراتژیک را برای متولیان منابع انسانی سازمانها به کار برد، این واژه به سرعت رواج یافت و این نقش پیشنهادی او مورد اقبال متولیان منابع انسانی و سازمانها قرار گرفت. گویی او با این تعبیر داستان جدیدی را برای منابع انسانی رقم می زد و دوران مترسک بودن منابع انسانی را تمام شده تلقی می کرد. او آغاز سفر تعالی منابع انسانی را از حوزه های ستی و اداری به زمینه های تحول آفرین و اثربخش اعلام کرد و بدین ترتیب کارکرد بی رمق منابع انسانی که در چنبره کارهای غیرارزش آفرین گرفتار آمده بود، جانی تازه گرفت و آماده پذیرش مسئولیت های سنگین شد.

اولریش با این پرسشها آغاز کرد:

- چرا امروزه موضوع منابع انسانی این گونه موردنوجه واقع شده است؟
- چرا مطرح شده مشارکت استراتژیک، ارائه عامل تغییر، شایستگی های منابع انسانی مطرح شد: مشارکت استراتژیک، ارائه فعالیت ها، دانش کسب و کار، فناوری و از همه مهمتر اعتبار فردی. نقشها مشخص می کنند که چه کارهایی باید صورت گیرد و شایستگی ها مشخص می کنند که کارها چگونه باید انجام شود.
- کار و منابع انسانی بیوند برقرار کرد؟
- منابع انسانی چه کمکی درجهت خلق ارزش نامشهود برای سازمان می کند؟
- نقش های تحول آفرین و درحال ظهور کدامند؟
- چگونه می توان بین استراتژی کسب و کار و منابع انسانی تأثیرگذار کرد؟

در ذهن و زبان دیوالریش بسامد برخی واژه ها در حوزه منابع انسانی، بسی فراوان است که در نوشتۀ های او به ظهور رسیده است: تحول منابع انسانی، ارزش آفرینی، ارزش افزایی، حرفة منابع انسانی، سفر تعالی منابع انسانی، نقشها و شایستگی های متولیان منابع انسانی، آینده منابع انسانی، توانایی های فردی و قابلیت های سازمانی، دارایی های نامشهود، شریک استراتژیک سازمان، فهم زبان کسب و کار، ارائه دستاورده، همسویی منابع انسانی و استراتژی سازمان، معماری منابع انسانی، سنجش اثربخشی تاثیر استراتژیک منابع انسانی و بالاخره ارزیابی متوازن منابع انسانی.

راهی که اولریش در پیش گرفته کسب اطمینان از در صحنه بودن منابع انسانی و شرکت موثر در مباحث و تصمیم گیری های استراتژیک سازمان و به درآمدن از سمت یک یادداشت بردار در جلسات تدوین استراتژی سازمان است. او با تشریح معناری منابع انسانی سازمان، یعنی

کنند و بالاخره رهبری می کنند.

عواملی که در خلق ارزش برای متولیان منابع انسانی اهمیت دارند، عبارتند از:

• **مشارکت:** آنها چگونه با دیگران کار می‌کنند؟

• **محتوی:** آنها چه ارزشی در این مشارکت خلق می‌کنند؟

• **بستر:** چه کسی کار منابع انسانی را انجام می‌دهد؟

• **نقش و شایستگی‌ها:** آنها به چه چیزهایی برای دانستن و عمل کردن نقشهای خود نیاز دارند؟

نقشهای منابع انسانی

دیواولریش در کتاب: قهرمانان منابع انسانی چهار نقش برای متولیان منابع

انسانی قائل شد: قهرمان کارکنان، کارشناس اداری، عامل تغییر و شریک استراتژیک.

قهرمان کارکنان، کارکنانی معهد و شایسته می‌سازد. کارشناس اداری فعالیتهای موثر منابع انسانی را انجام می‌دهد. عامل تغییر، ظرفیت تغییر را در رفتار افراد و فرهنگ سازمانی ایجاد می‌کند. شریک استراتژیک نیز بانی نتایج و دستاوردهای کسب و کار می‌شود. او بعدها در توضیح پیشتر نقش قهرمان کارکنان، آن را به دو نقش حامی کارکنان و توسعه‌گر سرمایه انسانی تفکیک کرد که اولی به وضعیت فعلی و نیازهای حال حاضر کارکنان توجه و تمرکز دارد و دومی رویه سوی آینده منابع انسانی دارد. او همچنین از ایفای همزمان نقشهای باد می‌کند و مجموع آنها را در نقش رهبری می‌بیند و می‌نویسد: رهبران منابع انسانی نخست باید واحد خود را، پیش از این که دیگران بخواهند به حرف آنها گوش دهند، رهبری کنند و به کار خویش ارزش نهند.

اولریش معتقد است: کار منابع انسانی با منابع انسانی شروع نمی‌شود بلکه شروع آن با کسب و کار است. او در جای جای کتابهای خود، متولیان منابع انسانی را شرکای کسب و کار، بازیگران استراتژیک، شرکای تمام عیار و بازیگران کسب و کار می‌خواند. اولریش رمز این توجه را آنچا می‌داند که ذهن متولیان منابع انسانی با دریافت کننده ارزش آغاز می‌کند و در این صورت است که آنها به سرعت به شرکای تمام عیار استراتژیک تبدیل خواهند شد.

اولریش می‌گفت که
متولیان منابع انسانی
باید از گوش ازروا
بهدر آیند و با حضور
در عرضه کشی
سازمان، در نقش
دستیار و دیدهبان
فرمادنده کشی، عمل
کنند.

مجموع کارکرد منابع انسانی، سیستم‌های منابع انسانی و خروجی رفتار کارکنان می‌خواهد به سازمانها باموزد که چگونه این معماری را بنا نهند، تا سرآمد بازار باشند.

دیواولریش با طرح این پرسش که راستی پس از آنکه فعالیتهای اداری منابع انسانی خودکار، مرکز یا برونشپاری شد و در آستانه حذف قرار گرفت چه اتفاقی رخ خواهد داد، تمامی متولیان منابع انسانی سازمانها را در اندیشه فرو می‌برد و آنها را به اجرای طرح ارزش‌آفرینی و بندهادن معماری منابع انسانی فرامی‌خواند تا تواناییهای فردی کارکنان را افزایش دهند و قابلیت‌های سازمانی را ارتقا بخشند. درنظر او قابلیت‌های سازمانی از راه سرمایه‌گذاری در منابع انسانی ایجاد می‌شود. قابلیت‌های سازمانی از راه نامشهوهایی که خلق می‌کنند، ارزش بازار می‌آفرینند. این قابلیت‌ها شامل استعداد، سرعت، همکاری، پاسخگویی، چارچوب ذهنی مشترک، قابلیت یادگیری سازمانی و نشان رهبری است. متولیان منابع انسانی با ایجاد قابلیت‌های سازمانی، نامشهوهای را به مزیتهای مشهود تبدیل می‌کنند. قابلیت‌های سازمانی به گمان اولریش، از دستاوردهای کارکرد منابع انسانی است.

از ویژگیهای بارز دیواولریش، انجام کار تیمی و مشترک با بزرگان حوزه منابع انسانی در زمینه‌های پژوهشی منابع انسانی در شرکهای است. بیشتر کتابهای این حاصل دستاوردهای این تلاش‌های تیمی و پژوهشی است که بر افقان و تأثیر آنها افوده است. او سرآمد و سردمدار اندیشمندانی است که در دهه ۱۹۹۰ دغدغه بازگرداندن نقش و جایگاه منابع انسانی در سازمانها را داشتند و این ندا را سر دادند که متولیان منابع انسانی باید از گوش ازروا بهدر آیند و با حضور در عرضه کشی سازمان، در نقش دستیار و دیدهبان فرمانده کشی، عمل کنند. آنها باید شریک استراتژیک سازمان باشند و از کارهای سطحی و سنتی پرهیزند و در مسیر انجام کارهای تحول آفرین و متفاوت گام بردارند.

سفر تعالی منابع انسانی

این داستان کوتاه، سابقه منابع انسانی را بیان می‌کند. دیواولریش در نقطه عطف دهه ۱۹۹۰ برای منابع انسانی، آغاز سفر تعالی منابع انسانی را با تکیه بر مفهوم ارزش اعلام کرد: منابع انسانی باید ارزش‌آفرینی کند. این ارزش توسط دریافت کننده آن، یعنی: کارکنان، مشتریان، سرمایه‌گذاران و سازمان تعریف می‌شود نه ازاهده‌نده آن.

دروномایه فکری

در دهه ۱۹۳۰ مفاهیم منابع انسانی با تشکیل واحدهای روابط صنعتی در

را تعریف می‌کند. امروزه اساس متولیان و واحدهای منابع انسانی نمی‌توانند تنها به ارائه کارها یا فعالیتها و حتی ارزشها بسته کنند که تنها خود تعریف و مشخص کرده‌اند. ارزش آفرینی اینکه به عنوان بنیان وجودی منابع انسانی در کار آمده است.

بدین روی طرح ارزش آفرینی منابع انسانی که او ارائه می‌دهد. با تمرکز بر دریافت کننده، ارزش یعنی ذی‌تفعان شروع می‌شود و نه با ارائه دهنده آن.

طرح ارزش آفرینی منابع انسانی اولریش پنج مؤلفه بنیانی دارد: توجه به واقعیت‌های بیرونی، تمرکز بر ذی‌تفعان، که این دو وجهه بیرونی و محیطی سازمان است و موضوعات و مسائلی که به اقدامات، سازمان و خود متولیان منابع انسانی بر می‌گردد و جنبه درون سازمانی دارد.

منظور او از واقعیت‌های بیرونی آن است که متولیان منابع انسانی تا چه اندازه درک می‌کنند که واقعیت‌های بیرونی فناوری، اقتصاد و تغییرات ترکیب جمعیت در زمینه جهانی بر صفت و کسب و کار آنها اثر می‌گذارد. در مورد ذی‌تفعان بیرونی یعنی مشتریان و سرمایه‌گذاران نیز باید معلوم شود که فعالیتها و اقدامات منابع انسانی تا چه اندازه با نامشهودهایی که سرمایه‌گذاران و مشتریان آنها را ارزش تلقی می‌کنند بیوند خورده است.

در زمینه کارکردهای منابع انسانی، او به مدیران صفت و کارکنان تکیه می‌کند و ارزش آفرینی متولیان منابع انسانی را در زمینه افزایش تواناییهای فردی و قابلیتهای سازمانی یادآور می‌شود.

طرح ارزش آفرینی، رویکردی یکپارچه است که نشان می‌دهد متولیان و واحدهای منابع انسانی چگونه می‌توانند و باید در منظر سرمایه‌گذاران و مشتریان و مدیران اولویت هشدار می‌دهد که اگر منابع اولریش براین باور است که بیشتر کوششها در اثربخشی منابع انسانی بدون تعریف ارزش آغاز می‌شود. به همین سبب است که متولیان منابع انسانی تنها به فعالیتهای خود می‌نگرند و آن را اصل فرض می‌کنند و از این نکته غافل می‌مانند که ارزش، عبارت است از آن دستاوردهایی که به طور عمده دریافت کننده ارزش آن برونسپاری شود.

تکیه بر داراییهای نامشهود در دو دهه پایانی سده گذشته، نسبت ارزش بازار (ارزیابی سهامداران از ارزش

ارزش بزرگتری به ذی‌تفعان اصلی خواهد افزود، بهره‌وری کسب و کار را افزایش خواهد داد، به تابع بالرزش و قابل سنجش دست خواهند یافت، مزیت رقابتی پایدار خلق خواهد کرد و در کاراهه خود، به شادابی بیشتری خواهد رسید.

شاپیتگی‌های منابع انسانی

منابع انسانی موظف است فعالیت‌های خود را با استراتژی کسب و کار شرکت همسو کند، با مدیرعامل و مدیران صفت و مشتریان و سرمایه‌گذاران به صحبت بشیند، به واقعیت‌های بیرونی کسب و کار توجه کند، شریک کسب و کار شود، راهبر تغییر و تحول در سازمان باشد و شایستگی‌های لازم را برای همه این نقشها کسب کند:

- مشارکت استراتژیک

منابع انسانی باید از تکیه بر فعالیت‌های اداری و کارکردهای عملیاتی دست بردارد و به نقش آفرینی و کسب شایستگی در زمینه مشارکت استراتژیک با سازمان روى آورد. توانایی فهم کسب و کار و به دست آوردن مهارت مشارکت و گفت‌وگو با مدیران عامل و مدیران صفت در موضوعات استراتژیک شرکت، بسیار مهم است. این ویژگی باعث می‌شود متولیان منابع انسانی از شریک حرفا‌ی به شریک استراتژیک فردی متولیان منابع انسانی هیچ‌گونه خلل و خدشهای وارد نیاید.

- داشتن کسب و کار

نقطه شروع حرکت منابع انسانی در سازمان، کسب و کار و فهم داشت آن است. متولیان منابع انسانی نمی‌توانند تنها با زبان منابع انسانی سخن بگویند. آنها باید زبان کسب و کار را دریابند تا بتوانند با همه ذی‌تفعان سازمان ارتباط برقرار کرده و نقش استراتژیک خود را ایفا کنند.

- مجری عملیاتی

متولیان منابع انسانی باید بتوانند در کسوت یک خبره حرفا‌ی در کار حوزه، خدمات روزمره منابع انسانی را با تکیه بر فناوریهای نوین و مطابق با استانداردهای کلاس جهانی ارائه کنند.

- اعتبار فردی

متولیان منابع انسانی باید توانایی

از نظر اولریش

نقطه شروع حرکت منابع انسانی در سازمان، کسب و کار و فهم داشت آن است.

سوی مؤسسه مطالعات بهره‌وری و منابع انسانی، همزمان با سومین کنفرانس توسعه منابع انسانی کشور، منتشر شد.

5. Future of Human Resource Management: 64 Thought Leaders Explore the Critical HR Issues of Today and Tomorrow with Michael Losey and Sue Meisinger, 2005.
6. Why the Bottom Line Isn't: How to Build Value Through People and Organization with Norm Smallwood, 2003.

7. Best Practice in Leadership Development and Organization Change: How the Best Companies Ensure Meaningful Change and Sustainable Leadership with Louis Carter and Marshall Goldsmith, 2004.

8. 100 Things you Need to Know: Best Practices for Managers and HR with Michael M. Lombardo and Robert W. Eichinger, 2004.

9. GE Workout Steve Kerr and Ron Ashkenas, 2002.

10. HR Scorecard: Linking People, Strategy, and Performance with Brian Becker and Mark Huselid, 2001.

11. Results Based Leadership: How Leaders Build the Business and Improve the Bottom Line with Norm Smallwood and Jack Zender, 2000.

12. Human Resource Champions: The Next Agenda for Adding Value and Delivering Results, 1997.

13. The Boundaryless Organization: Breaking the Chains of Organization Structure with Ron Ashkenas, Steve Kerr, and Todd Jick, 1995.

14. Organizational Capability: Competing from the Inside Out with Dale Lake, 1990.

پی نوشت:

۱. مواردی که در بخش دورنمای فکری به صورت حروف سیاه نوشته شده، همگی از نامهای کتابهای مختلف دیوالریش برگرفته شده است.

منابع:

1. Dave Ulrich ,et .Al" „The Future of Human Resource Management.2005 ,"
- 2.DaveUlrich,et.Al" „HRCompetencies," 2008.
3. Dave Ulrich ,et.al" „HR Balanced Scorecard.2001 ,"
4. www.daveulrich.com
5. www.rbl.net
6. www.wikipedia.com

۷. دیو اولریش و همکاران: طرح ارزش آفرینی منابع انسانی ترجمه مسعود پیش، افسین دیری، رضا قرانی پور، نشر آهار، ۱۳۸۵.

پژوهش دانشگاهی در شرکتها بی‌شمار انجام می‌دهد و در نهایت با ارائه یک مدل هفت مرحله‌ای برای ارزیابی متوازن منابع انسانی می‌پردازد. متدولوژی سنجش در

این سیستم ارزیابی، تنها براساس نتایج مالی نیست بلکه بیشتر بر منظر اجرای استراتژی تکیه دارد. این سیستم با درک روش استراتژی رقابتی و هدفهای عملیاتی شرکت و تعریف شایستگی‌ها، رفتارهای موردنیاز برای دستیابی به آن هدفها به انجام می‌رسد. بدین ترتیب کارکنان، استراتژی و عملکرد به یکدیگر گره می‌خورند.

دیو اولریش حتی خط مشی ۳۶۰ نواورانه، مانند: ارزیابی عملکرد درجه را دارایی استراتژیک نمی‌داند، زیرا براین باورد که: ریشه آن نزد رقبا نامشهود نیست و به سرعت می‌توانند از آن کمی برداری کنند، اما توانایی همسوسازی تلاش‌های هر یک از کارکنان با چشم‌انداز شرکت از سوی متولیان منابع انسانی را یک دارایی استراتژیک می‌دانند که حاصل آن را می‌توان از راه سیستم متوازن ارزیابی منابع انسانی، نشان داد.

اولریش می‌گوید: ما در زمانهای زندگی می‌کنیم که پارادایم‌های نوین اقتصادی با ویژگی: سرعت، نواوری، چرخه کوتاه عمر محصول، کیفیت و رضایت مشتری، اهمیت دارایی‌های نامشهود، نظری ارزش و اعتبار نشان تجاری و نشان رهبری، دانایی، نواوری و بهویژه سرمایه انسانی را بر جسته کرده است. این پارادایم نوین، آغاز عصر طلایی را برای منابع انسانی رقم زده است. □

مهتمرين كتابها:

1. HR Competencies: Mastery at the Intersection of People and Business, with Wayne Brockbank, Dani Johnson, Kurt Sandholtz, and Jon Younger, 2008.
2. Leadership Brand: Developing Customer - Focused Leaders to Drive Performance and Build Lasting Value with Norm Smallwood, 2007.
3. How leaders Build Value: Using People, Organization and Intangibles to Get Bottom Line Results Norm Smallwood, 2006.
4. The HR Value Proposition with Wayne Brockbank, 2005.

این کتاب در سال ۱۳۸۵ توسط آقایان مسعود

پیش، افسین دیری و رضا قرانی پور ترجمه و از

شرکت) به ارزش دفتری سازمانها (سرمایه گذاری اولیه سهامداران) بیش از دو برابر بوده است.

این نسبت هم اینک به رقمهای بسیار بالاتری رسیده است، بهویژه در شرکتها بیکاری که بر سرمایه فکری به عنوان منبع مزیت رقابتی خود تکیه داشته‌اند؛ با وجود آن که از دارایی‌های فیزیکی و مادی اندکی برخوردار بوده‌اند. امروزه مدیریت نامشهودها چالش بزرگ فراروی سازمانهاست. توانایی‌های فردی و قابلیتهای سازمانی اصلی ترین نامشهودهای سازمان است. این داراییها قابل مشاهده نیستند. به ظاهر در حساب سود و زیان شرکتها نمی‌آیند و از راه حسابداری قابل ردیابی نیستند. به عدد و رقم درنمی‌آیند. قابل خرید یا کمی برداری نیستند. استفاده هدفمند به ارزش آنها می‌افزاید. بهترین روش مدیریت آن، داشتن ذهنیت فراوانی است. بهترین نتایج را از راه همسوسازی به دست می‌دهد. پویاست و اگر استفاده نشود عمر محدودی دارد. سرمایه‌های نامشهود، سود مشهود می‌آفینند.

سرمایه‌گذاری‌های منابع انسانی قادر است توانایی‌های فردی و قابلیتهای سازمانی را افزایش دهد. همواره سازمانهایی که کارکنان مستعدتر و هوشمندتر داشته‌اند موفق‌تر بوده‌اند. قابلیتهای سازمانی نمایانگر شخصیت و هویت سازمان است. این قابلیتها، دستاوردهای منابع انسانی است که نامشهودهایی برای همه ذی‌نفعان ایجاد می‌کند. قابلیتهای سازمان در آینده معطوف به این موارد است؛ اجرای استراتژیک (که بسیار ارزشمندتر و دشوارتر از تدوین استراتژی است) تغییر فرهنگ، تشریک مساعی، ادای مسئولیت اجتماعی، یادگیری، استعداد‌یابی و نشان رهبری.

ارزیابی متوازن منابع انسانی

متولیان منابع انسانی چگونه می‌توانند نقش و سهم خود را در اجرای استراتژیک شرکت اندازه‌گیری کنند؟ این پرسش سهمگینی است که فراروی متولیان منابع انسانی قرار دارد. اولریش گرچه اذعان می‌کند که اندازه‌گیری تاثیر منابع انسانی بر عملکرد شرکت دشوار است، اما با همکاری هم‌فکران خود بیش از یک دهه